

Inzicht in de overheidsfinanciën april 2023

Ontwikkelingen met betrekking tot de overheidsontvangsten, overheidsuitgaven en financiering

Paramaribo, 24 juli 2023

Algemeen

De ontwikkelingen met betrekking tot de overheidsontvangsten, overheidsuitgaven en financiering van de Staat over de maand april 2023 worden nader toegelicht in de onderhavige nota. De cijfers die gepresenteerd worden zijn geclassificeerd volgens de internationale methodologie van de Government Finance Statistics Manual (GFSM) van het Internationaal Monetair Fonds (IMF). Voor de compilatie van de tabellen is gebruik gemaakt van de informatie van de overheidsrekeningen bij de Centrale Bank van Suriname (CBvS) en overige commerciële banken. Verder wordt er ook data beschikbaar gesteld door het Bureau voor de Staatsschuld (SDMO), de Centrale Betaaldienst (CBD) en het Directoraat der Belastingen.

Op vrijdag 24 februari 2023 is de ontwerpwet houdende vaststelling van de ontwerp Staatsbegroting van de uitgaven en de ontvangsten voor het dienstjaar 2023 (Wet Staatsbegroting 2023) goedgekeurd door de Nationale Assemblée. Als beheerder van alle staatsgelden ziet het Ministerie van Financiën en Planning erop toe dat de begrotingsuitvoering in lijn is met de goedgekeurde begroting en dat de begrotingsdiscipline in acht wordt genomen. Er zijn instructies uitgevaardigd om alle vak ministeries en onder haar vallende parastatalen en staatsbedrijven, erop te wijzen dat van elke besteding achteraf onderbouwd moet kunnen worden aangetoond dat de middelen doelmatig zijn besteed.

Vermeldenswaard is dat de GFS-publicatie tabellen verschillen kunnen hebben met de maandrapportages van de ministeries, omdat gewerkt wordt uit een andere bron (bank statements) en uit het IFMIS (Integrated Financial Management Information Systems) vooralsnog niet alle informatie tijdig beschikbaar is (met name gerealiseerd).

Overheidsontvangsten

De ontvangsten bestaan uit de belastingontvangsten, de niet-belastingmiddelen en schenkingen. In de categorie belastingontvangsten (directe en indirecte belastingen) behoren onder andere inkomstenbelasting, loonbelasting, invoerrechten, omzetbelasting, accijnzen, houtuitvoer en verbruiksbelastingen. De niet-belasting ontvangsten omvat onder andere de royalty's en dividend. De belasting als niet-belasting ontvangsten worden geregistreerd in de Surinaamse munteenheid (SRD) als in valuta (USD/EURO).

In tabel 1 is af te lezen dat de niet-belasting ontvangsten (NBO) met ruim 53% is toegenomen ten opzichte van dezelfde periode in 2022. Het aandeel van de royalty's en het dividend zijn het grootst bij de NBO. Er is gemiddeld SRD 278 miljoen op maandbasis genoteerd voor dividend opbrengsten, welke voornamelijk door Staatsolie zijn gestort. Er is een correctie gepleegd in de periode januari tot en met maart 2023 onder de post "overigen" bij de NBO, nadat de verwerking van de AOV en spaarpremie is herzien. Deze correctie is in overeenstemming met de GFS Technische Assistentie

missie, die in de maand juni 2023 een bezoek heeft gebracht aan het Ministerie van Financiën en Planning.

Tabel 1. Overheidsontvangsten 2023 ten opzichte van 2022, SRD miljoen

	jan-apr 2022	jan-apr 2023	mutatie 2023 t.o.v. 2022	% mutatie 2023 t.o.v. 2022
Totale ontvangsten (aangepaste kas)	5,933.1	9,660.3	3,727	39%
Belasting ontvangsten	4,107.1	5,822.4	1,715	29%
Directe belastingen	2,504.4	3,588.3	1,084	30%
Indirecte belastingen	1,602.7	2,234.1	631	28%
Niet-belasting ontvangsten	1,790.2	3,837.4	2,047	53%
Schenkeningen	35.8	0.4	-35	-8883%

Bij de indirecte belastingen is voor de BTW (Belasting op de Toegevoegde Waarde) en de omzetbelasting gedurende januari tot en met april 2023 totaal ontvangen SRD 994 miljoen (respectievelijk BTW SRD 801 miljoen en omzetbelasting SRD 193 miljoen). Opgemerkt moet worden dat de BTW ontvangsten maandelijks aan het stijgen zijn, naarmate meer bedrijven aan hun betalingsverplichting voldoen.

Het aandeel van de inkomstenbelasting en de loonbelasting is het grootst bij de directe belastingen. Volgens voorlopige cijfers is een bedrag van SRD 425 miljoen geregistreerd in april 2023, maar kan nog gewijzigd worden wanneer de verbijzondering van de post “overige (tussenrekening)” verder heeft plaatsgevonden. In januari 2023 is de belastingvrije grens opgetrokken van SRD 4.000,- naar SRD 7.500,-. Hiermee wordt aangeduid dat personen met een maximaal inkomen van SRD 7.500,- geen loonbelasting afdragen. Deze maatregel is doorgevoerd in het kader van de uitvoering van de Belasting op Toegevoegde Waarde (BTW), dat onderdeel is van het IMF-programma.

Mijnbouw

Het aandeel van de mijnbouw ontvangsten tot en met april 2023 is ca. 48% van de totale ontvangsten. Gezien de grote afhankelijkheid van de mijnbouwontvangsten is ervoor gekozen dit verder toe te lichten, waarbij het onderscheid is gemaakt naar mijnbouw- en niet-mijnbouw ontvangsten (tabel 2).

De Regering heeft het besluit genomen om een tijdelijke verhoging van royalty's voor de kleinschalige goudsector toe te passen met 1% van 4.5% naar 5.5% te rekenen van 1 januari 2023 en eindigende op 1 april 2023. Vanaf 1 april 2023 wordt het vastgesteld royalty percentage van 5.5% blijvend. Voorzichtigheidshalve kan geconcludeerd worden dat de verhoging in april 2023 het resultaat is van

de verhoogde royalty's die per 1 april 2023 in werking is getreden. In vergelijking met de voorgaande maand zijn de royalty's in april 2023 met USD 1 miljoen toegenomen.

Tabel 2. Overheidsontvangsten naar mijnbouw en niet-mijnbouwsector

in SRD mln	Realisatie jan-apr 2022	Realisatie jan-apr 2023
Overheidsontvangsten	5,933.1	9,660.3
Directe belastingen	2,504.4	3,588.3
Mijnbouw	1,446.0	2,148.7
Niet-mijnbouw	1,058.4	1,439.6
Indirecte belastingen	1,602.7	2,234.1
Mijnbouw	-	-
Niet-mijnbouw	1,602.7	2,234.1
Niet-belasting ontvangsten	1,790.2	3,837.4
Mijnbouw	1,223.1	2,431.9
Niet-mijnbouw	567.1	1,405.5
Schenkeningen	35.8	0.4
Mijnbouw	-	-
Niet-mijnbouw	35.8	0.4

Op basis van de voorlopige cijfers januari tot en met april 2023, is het aandeel van de grote mijnbouwbedrijven en de kleinschalige goudexportbedrijven respectievelijk 57,8% om 42,2% voor gestorte royalty's.

Suriname is vanaf 2017 lid van de EITI (Extractive Industries Transparency Initiative). Met de EITI wordt beoogd om transparantie en verantwoord beheer van de natuurlijke hulpbronnen te bevorderen. Van elk lidland wordt vereist om actuele en accurate informatie te publiceren over het beheer van natuurlijke hulpbronnen, inclusief de manier waarop concessies worden toegewezen, de bedragen die bedrijven betalen aan belastingen, royalty's en sociale bijdragen. Ook moet gerapporteerd worden wat de inkomsten zijn van de overheid uit de mijnbouwsector. Uit hoofde van het lidmaatschap wordt in elk lidland een MSG (Multi-stakeholder Group) ingesteld bestaande uit vertegenwoordigers van de overheid, bedrijven en het maatschappelijk middenveld. De MSG is een platform voor het bouwen van wederzijds vertrouwen en dialoog tussen verschillende belanghebbenden. Het EITI-rapport 2018, 2019 en 2020 alsook de rapporten over het fiscaal jaar 2016 en 2017 zijn gepubliceerd op de SEITI-website.

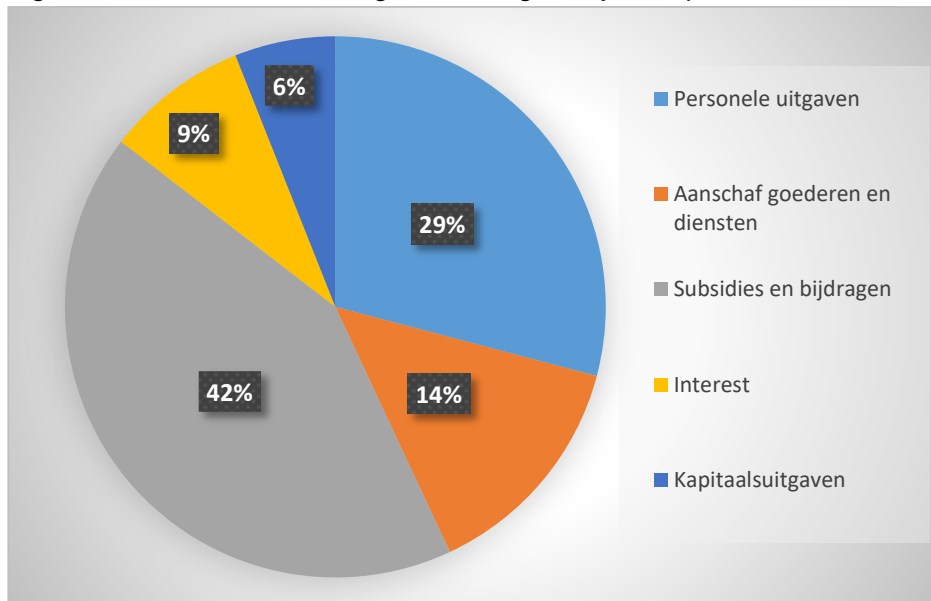

Overheidsuitgaven

Uit de voorlopige cijfers is voor de maand april 2023, een totaalbedrag van SRD 2.345 miljoen uitgegeven. Van de totale uitgaven is 42% beschikbaar gesteld aan subsidies en bijdragen en 29% aan personele uitgaven, welke samen op 72% uitkomen. Om deze twee uitgaven te beheersen, zijn er reeds acties ondernomen, te weten:

- Implementatie van het Public Sector Reform project. Een ambtenarenregistratie is uitgevoerd en de aanzet tot sanering van het apparaat is ingezet. Ambtenaren die zich hebben opgegeven om de overheidsdienst vroegtijdig te verlaten, zijn reeds benaderd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken voor het inzetten van de procedure. Er vindt ook opschoning plaats van de bestanden van ambtenaren en gepensioneerden.
- Bezuinigingsbeleid: de ministeries moeten erop toezien dat er controle wordt uitgevoerd op overwerk en begrenzing van de overuren door het vaststellen van een maximum. Verder bezuiniging op gebruik van telefoon, huur etc.
- Afbouwen van de EBS subsidie, die gefaseerd plaats vindt. Vanaf juni 2023 gelden er nieuwe tarieven, maar de minder draagkrachtige huishoudelijke afnemers en kwetsbare groepen kunnen in aanmerking komen voor een gereduceerd tarief.

Figuur I: Procentuele verdeling van de uitgaven jan – apr 2023

Personeelsuitgaven

In de maand april 2023 is een bedrag van SRD 655 miljoen beschikbaar gesteld om de personeelsuitgaven te kunnen dekken. De ministeries met de hoogste personeelsuitgaven zijn Justitie en Politie (25%), gevolgd door Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (23%), Binnenlandse Zaken (15), Regionale Ontwikkeling en Sport (10%) en Defensie (8%). De overige ministeries hebben een aandeel van gemiddeld 2%. Het ambtenarenbestand is per ultimo april 2023 totaal 48.721. Dit bestand betreft ambtenaren op de ministeries, staatsorganen en leerkrachten, exclusief bijzonder onderwijs. De personeelsuitgaven van het Bijzonder Onderwijs, is opgenomen in subsidies en bijdragen.

Aanschaf van goederen en diensten

Inzake de aanschaf van goederen en diensten is er in de maand april 2023 een totaalbedrag van SRD 293 miljoen uitgegeven. Ten opzichte van maart 2023 is dit op hetzelfde niveau gebleven. Tot de vaste lasten van de Staat behoren de kosten betrekking hebbende op geleverde diensten van personen en bedrijven bijvoorbeeld: onderhoudswerkzaamheden, de vuilophaaldienst, schoolvervoer (bus en boot), licentiekosten van automatiseringssystemen en andere facturen.

Subsidies en Bijdragen

De totale subsidies en bijdragen bedroegen SRD 875 miljoen in april 2023. Onder de subsidies en bijdragen zijn er enkele uitgaven die nader worden belicht vanwege de omvang van de overmakingen:

- 1) Volksgezondheid
- 2) Elektriciteit en
- 3) Sociaal programma

Ad 1. Volksgezondheid

Over de eerste vier maanden van 2023 is SRD 762 miljoen overgemaakt ten behoeve van het SZF (Staatsziekenfonds) voor betalingen aan dienstverleners, zoals de ziekenhuizen, medische specialisten, huisartsen, apotheken e.a. ten behoeve van de landsdienaren, onderstanden en de basiszorgverzekerden. In vergelijking met dezelfde periode in 2022 groot SRD 556 miljoen, zijn de uitgaven aan SZF in de onderhavige periode gestegen met 37%. Ondanks de stijging van de kosten voor de diverse dienstverleners in de zorgsector, is de premie voor de basiszorgverzekering op SRD 9,9 miljoen gebleven. De tarieven voor BZV zijn ook niet aangepast aan de marktconforme kosten die de dienstverleners vragen. De overmaking van de premies dekt gemiddeld 50% van de overmaking en het resterend deel maakt de overheid additioneel over voor SZF voor betaling aan de desbetreffende dienstverleners in de zorg.

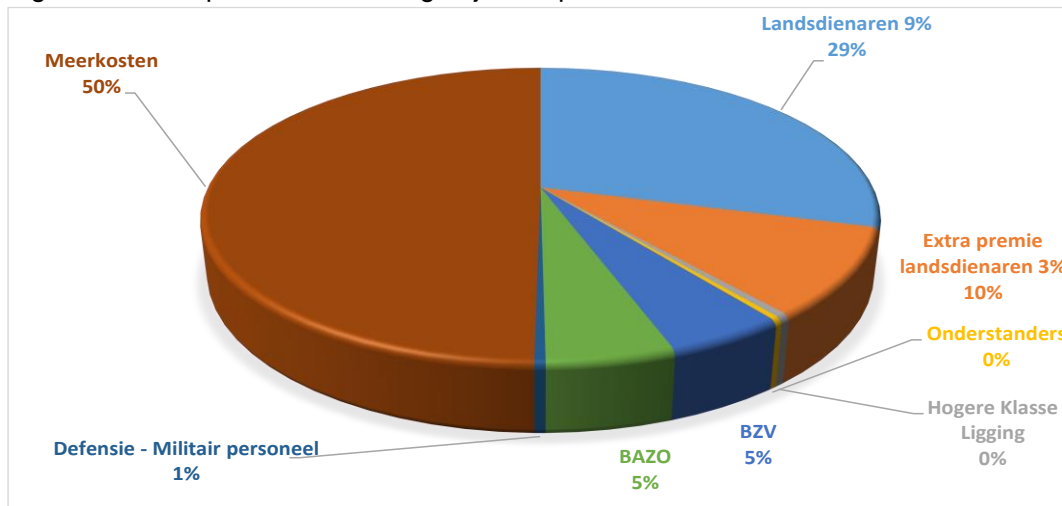

Tabel 3: Overmaking naar het SZF jan – apr 2023 (in SRD)

	jan	feb	mrt	apr	totaal
1 Landsdienaren 9%	57,046,002	54,863,552	55,370,251	55,894,018	223,173,823
2 Extra premie landsdienaren 3%	18,922,694	18,128,318	18,221,195	18,459,612	73,731,819
3 Hogere Klasse Ligging			3,338,206		3,338,206
4 Onderstanders			2,315,280		2,315,280
5 BZV	8,742,540	9,211,695	9,211,695	10,034,085	37,200,015
6 BAZO	9,900,000	9,900,000	9,900,000	9,900,000	39,600,000
7 Defensie - Militair personeel	1,708,740	1,708,740			3,417,480
8 Meerkosten	81,500,000	96,682,450	96,682,450	104,165,407	379,030,307
Totaal	177,819,976	190,494,755	195,039,077	198,453,122	761,806,930

Bron: Ministerie van Financiën en Planning

Figuur 2. Verloop SZF overmakingen jan – apr 2023

Uit figuur 2 blijkt duidelijk dat de meerkosten als gevolg van onder andere de NZR overeenkomst en de tariefsaanpassing particuliere laboratorium en de medische specialisten een groot deel van de SZF overmakingen beslaat. Over deze periode zijn de kosten gemiddeld 50% van de totale SZF overmakingen. In tabel 4 wordt inzage gegeven in de betalingen die worden verricht door SZF naar de diverse medische dienstverleners over de periode januari tot en met april 2023.

Tabel 4. Betalingen aan medische dienstverleners door SZF (in SRD miljoen)

Medische dienstverleners	jan	feb	mrt	apr	Totaal
Academisch Ziekenhuis Paramaribo	46.3	44.9	56.1	52.0	199.3
s'Lands Hospitaal	15.5	12.4	22.8	26.8	77.5
St. Vincentius Ziekenhuis	7.1	8.5	6.2	6.5	28.2
Diaconessen Huis	8.3	7.7	5.5	7.1	28.6
Mungra Medisch Centrum	4.1	5.0	4.8	6.5	20.5
Psychiatrisch Centrum Suriname	0.9	0.7	0.8	0.9	3.2
Algemene Artsen RGD	4.0	4.4	4.1	4.3	16.8
Apotheken Particulier incl. SZF	30.7	35.6	25.9	42.2	134.3
Huisartsen (netto)	9.3	9.2	15.1	15.4	49.1
Medische Specialisten (netto)	24.6	28.3	24.0	-	77.0
Rontgen/ Scan (excl. Zkh)	5.4	6.3	5.4	5.6	22.7
Laboratorium (excl. Zkh)	6.5	6.7	13.9	16.9	44.1
Nierdialyse	10.6	16.3	11.1	12.3	50.3
Overige medische diensten	7.7	10.5	8.8	5.5	32.6
Totaal	181.1	196.6	204.5	202.1	784.3

Bron: Ministerie van Financiën en Planning

Ad.2. Elektriciteit

De subsidie aan de NV EBS vindt middels een verrekening plaats met de ontvangsten van Staatsolie. Tot en met april 2023 is een bedrag van ca. SRD 965 miljoen verrekend met Staatsolie. Om de elektriciteit subsidie af te bouwen, werd in 2022 stappen genomen om de energietarieven gefaseerd te verhogen en in het huidige jaar zal er verder uitvoering worden gegeven.

Ad.3. Sociaal programma

Aan het Pensioenfonds heeft de overheid een bedrag van ca. SRD 151 miljoen beschikbaar gesteld in april 2023. Het Ministerie van Financiën en Planning betaald suppletie aan de gepensioneerden, aangezien de premies die afgedragen worden aan het Pensioenfonds niet toereikend zijn om aan de uitbetalingen te kunnen voldoen. Verder heeft de overheid koopkrachtversterking en ondersteuningstoelage beschikbaar gesteld aan het Ambtenaren Pensioenfonds. Een overzicht van de overmakingen wordt in tabel 5 gepresenteerd.

Tabel 5: Overmakingen Ambtenaren Pensioenfonds januari tot en met april 2023

Pensioenfonds	JANUARI	FEBRUARI	MAART	APRIL
Premiespremies (werkgevers + werknemers)	46,838,866	46,671,406	47,402,270	48,300,889
Koopkrachtversterking	2,399,690	2,389,190	2,380,690	2,320,190
Ondersteuningstoelage	6,659,250	6,648,000	6,653,250	6,646,500
TWK (verhoging ambtenaren is ingegaan per 1 januari 2022)	4,372,264	46,689	4,186,025	7,615,555
Suppletie Pensioenfonds	85,909,709	90,028,287	88,124,133	86,378,843
Totaal	146,179,779	145,783,572	148,746,368	151,261,977

Verder zijn er middelen beschikbaar gesteld voor de programma's die onder het Ministerie van Sociale Zaken en Volkshuisvesting, met name AOV (SRD 357 miljoen), financiële bijstand voor mensen met een beperking (SRD 98 miljoen), financiële bijstand voor zwakke huishoudens (SRD 10 miljoen) en het sociaal programma, Social Benefit Program (SBP: SRD 85 miljoen).

Het sociaal programma, welke begroot is voor SRD 1,2 miljard, is sedert februari 2023 in uitvoering. Het doel is om sociaal zwakke huishoudens maandelijks een koopkrachtversterking van SRD 1.800 uit te keren. Dit bedrag is bestemd voor brandstof, elektriciteit, water, gas, basisvoeding, transport en medicamenten. De regering heeft op 28 december 2022 een Project Implementation Unit (PIU) "Sociaal Programma" geïnstalleerd. Deze PIU zorgt er voornamelijk voor om zowel de fysieke als digitale landelijke registraties in goede banen te leiden. Op 1 april 2023 heeft de regering een beoordelingscommissie geïnstalleerd die alle landelijke registraties toetst. De doelgroep zal steeds verder worden verruimd naarmate de registraties worden afgewikkeld. De registraties vinden landelijk plaats. De beoordelingscommissie heeft tot taak om controle uit te voeren in het bestand van de geregistreerden en na screening gaat het Ministerie van SOZAVO over tot uitbetaling.

Kapitaalsuitgaven

Bij de kapitaalsuitgaven zijn er middelen beschikbaar gesteld voor diverse projecten van de overheid. Circa SRD 301 miljoen is uitgegeven in de maand april 2023, waaronder SRD 88 miljoen aan infrastructurele projecten, die uitgevoerd zijn door het Ministerie van Openbare Werken. Daarnaast zijn enkele gefinancierde projecten van IsDB uitgevoerd, zoals "Technical and Vocational Education and Training" (TVET) en "Basic Education Improvement Program II" (BEIP II), welke vallen onder het beheer van het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur. Er zijn verder middelen beschikbaar gesteld voor projecten die uitgevoerd zijn door de ministeries van LVV, SOZAVO, NH, Volksgezondheid en overigen.

Interest

Bij de interestbetalingen en financieringskosten zijn er gelden beschikbaar gesteld voor binnenlandse en buitenlandse crediteuren. De totale interest in de maand april 2023 bedroeg SRD 221 miljoen. Een groot deel van deze uitgave is gegaan naar IADB in verband met diverse gefinancierde projecten, waaronder SRD 103 miljoen ten behoeve van het project "Fiscal sustainability program for economic development 1".

Financiering

Trekkingen en aflossingen

In april 2023 zijn middelen ontvangen van International Financial Institutions (IFIs), waaronder de Inter-American Development Bank (IADB), Islamic Development Bank (ISDB), en de OPEC Fund for International Development (OPEC). Daarnaast is ook financiering uit binnenlandse bron ontvangen in de vorm van infrastructuurleningen van de Kuldipsingh N.V.

Voorts zijn middelen beschikbaar gesteld voor het doen van terugbetalingen aan de IADB en enkele binnenlandse crediteuren uit de financiële en niet-financiële sector. Er waren betalingen van leningen en schatkistpapier van enkele commerciële banken, maar ook betalingen van infrastructuurleningen ten behoeve van infrastructurele werken.

Tabel 6. Suriname: begroting vs realisatie, jan - apr 2023 (SRD miljoen)

	jan-apr 2023 Realisatie	2023 Begroting	real. in % v/d Begroting
Totaal ontvangsten	9,660.3	33,773.9	28.6
Belasting ontvangsten	5,822.4	21,055.1	27.7
Directe belastingen	3,588.3	10,697.0	33.5
Indirecte belastingen	2,234.1	10,358.2	21.6
Niet-belasting ontvangsten	3,837.4	12,201.8	31.4
Schenkeningen	0.4	517.0	0.1
Totale uitgaven	9,047.4	34,988.5	25.9
Personele uitgaven	2,662.8	8,359.8	31.9
Aanschaf goederen en diensten	1,210.7	4,073.5	29.7
Subsidies en bijdragen	3,529.4	14,288.0	24.7
Interest	788.2	4,293.0	18.4
Kapitaalsuitgaven	856.3	3,974.2	21.5
Primaire rekening	1,401.1	3,078.4	45.5
Totale rekening	612.9	-1,214.6	-50.5
BBP*	131,935.7	119,880.5	
Primaire rekening (% van BBP)	1.1	2.6	
Totale rekening (% van BBP)	0.5	-1.0	

Bron: Ministerie van Financiën en Planning/Bureau voor de Staatsschuld/ Centrale Bank van Suriname